

R O M Â N I A

CURTEA DE APEL BACĂU
SECȚIA I CIVILĂ

*Operator de date cu caracter personal nr. 3666. Confidențial,
date prelucrate în conformitate cu prevederile Legii nr. 677/2001.*

Dosar nr. (...)

ÎNCHEIERE

Ședința publică de la 25 Iunie 2018

Completul compus din:

PREȘEDINTE (...)

Judecător (...)

Grefier (...)

Pe rol fiind soluționarea apelului civil declarat de reclamant (...), administrator al (...) împotriva sentinței civile nr. (...) din (...) pronunțată de Tribunalul Bacău – secția a II a civilă și de Contencios Administrativ și Fiscal, în dosarul nr. (...) în contradictoriu cu intimații pârâți (...) și (...), având ca obiect pretenții.

Dezbaterile în fond au avut loc în ședința publică din data de 18.06.2018, fiind consemnate în încheierea de ședință din aceea zi, când Curtea, în temeiul art.396 Cod procedură civilă, a dispus amânarea pronunțării pentru data de 25.06.2018, din lipsă de timp pentru a delibera, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA

-deliberând-

Asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, constată următoarele :

1.Expunerea succintă a procesului

1.1.Cererea de chemare în judecată și apărările pârâților

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Bacău la data de (...), reclamanta (...) a solicitat obligarea în solidar a pârâților (...) (fostă (...), (...) și (...) la plata sumei de 6.889.294,94 RON cu titlu de despăgubiri civile.

În motivare s-a arătat că în cursul anului 2004 între reclamantă și (...) prin lichidator judiciar (...) s-a încheiat contractul de ecologizare nr (...) în baza (...) urma să presteze servicii de ecologizare în respectivul obiectiv economic și să mai achite suma de 850.000.000 ROL având în schimb dreptul să ridice și să valorifice reziduurile petroliere existente în incinta rafinăriei.

S-a mai arătat că reclamanta a achitat suma menționată și a început activitatea de ecologizare a rafinăriei însă din cantitatea de aproximativ **36.000** tone de reziduuri petroliere a reușit să ridice doar cantitatea de **2021** tone, în perioada **2004-2006**.

În anul 2004 rafinăria a fost achiziționată de (...) iar mai apoi, de la această societate de către (...), respectiv pârâta, prin contractul de vânzare-cumpărare nr. (...).

S-a mai susținut că la scurt timp după preluarea rafinăriei **conducerea pârâtei a interzis accesul în incinta obiectivului economic** unde au rămas aproximativ 34.000 tone de reziduuri petroliere, mare parte din această cantitate fiind valorificată de pârâtă.

A arătat de asemenea reclamanta că a formulat împotriva pârâților (...) și (...) plângeri penale, pârâta (...) având calitatea de parte responsabilă civilmente, procesul penal încetând însă în privința primului pârât considerându-se că lipsește plângerea prealabilă, iar în ce privește al doilea pârât pentru că fapta **nu** este prevăzută de legea penală, latura civilă fiind lăsată nesoluționată.

În drept au fost invocate dispozițiile art. 25 alin. 5, art. 27 alin 2 și art. 20 alin 8 din Codul de procedură penală și art. 1349 și art. 1357 din Codul civil.

În susținere au fost depuse înscrisuri.

Pârâții au formulat întâmpinare prin care au solicitat respingerea acțiunii ca **nefondată**.

S-a arătat în motivare, în esență, că acțiunea civilă ce a făcut obiectul dosarului penal a fost lăsată nesoluționată în considerarea faptului că se pretindea un drept de proprietate asupra reziduurilor petroliere aflate pe teritoriul rafinăriei din (...), iar prejudiciul invocat reprezenta contravaloarea acelor produse și beneficiul nerealizat., or instanțele au reținut că societatea reclamantă **nu** are un drept de proprietate asupra reziduurilor petroliere de pe teritoriul rafinăriei.

Au mai arătat pârâții că potrivit contractului de prestări servicii nr. 902/16.07.2004, care este cu executare succesivă, reziduurile intrând în proprietatea reclamantei pe măsura desfășurării activității de ecologizare.

S-a susținut totodată că aceasta a fost și statuarea instanței de judecată în decizia nr. (...) a (...) prin care a fost respinsă acțiunea promovată de societatea pârâtă, de reziliere a contractului anterior menționat, considerente în care se arată că reclamanta ar fi avut drept de preluare a reziduurilor și **nu** drept de proprietate asupra acestora.

În final s-a arătat că pârâții nu au săvârșit nici o faptă ilicită pentru a fi justificată angajarea răspunderii civile **delictuale**, întrucât reclamanta nu și-a respectat obligațiile de a obține avize de mediu pentru ridicarea deșeurilor, deși a fost notificată în acest sens de societatea pârâtă.

1.2. Hotărârea primei instanțe

Prin încheierea de ședință din data de (...) tribunalul a dispus suspendarea cauzei față de pârâta (...) în baza art. 75 din Legea nr. 85/2014, fiind disjunctă cererea formulată de reclamantă în contradictoriu cu pârâții persoane fizice.

Prin sentința civilă nr. (...) pronunțată de (...) s-a respins ca nefondată cerea de chemare în judecată formulată în contradictoriu cu pârâții persoane fizice.

Considerentele reținute de instanță au fost, în rezumat, următoarele:

Reclamanta a solicitat obligarea în solidar a pârâților la plata de despăgubiri **pentru refuzul de a i se permite să ridice și să valorifice reziduurile petroliere aflate în incinta rafinăriei** proprietatea pârâtei (...), invocând răspunderea civilă delictuală, respectiv art. 1349 și următoarele din Codul Civil (adoptat prin Legea nr.287/2009, cu toate că în raport de situație de fapt sunt aplicabile dispozițiile art. 998-999 din Codul Civil de la 1865.

Asupra chestiunii referitoare la preluarea de către pârâta (...) a calității de cocontractant în baza contractului nr. 902/16.07.2004 există putere de lucru judecată, aspectul în cauză fiind reținut în cuprinsul DC nr. (...) pronunțată de (...) în dosarul nr. (...) ce avut ca obiect tocmai rezilierea acestui contract.

Reținând așadar existența relațiilor contractuale dintre reclamanta (...) și (...), instanța a apreciat că invocarea răspunderii delictuale a personalelor cu funcții de conducere din cadrul celei din urmă societăți nu se poate formula decât în anumite condiții.

În acest sens, instanța a reținut că răspunderea față de terți a administratorilor/organelor de conducere a societății are caracter excepțional, putând fi angajată **fie** în situația în care actele sau faptele acestora sunt detașabile de exercițiul funcțiilor lor și actul este încheiat **cu depășirea limitelor mandatului** dat de societate sau în situația în care faptul juridic este îndeplinit sau săvârșit în afara funcției încredințate, respectiv fără legătură cu aceasta, **fie** în situația în care administratorul a garantat personal datoriile societății fie în cazul insolvenței societății.

Instanța a reținut însă că în cauză nu există nici unul dintre cazurile în care se poate antrena răspunderea civilă a administratorilor/organelor de conducere față de creditorii societății.

În acest sens, în cauză nu se pune nici problema garantării de către pârâții persoane fizice a datoriilor societății, instanța nefiind de asemenea investită cu soluționarea acțiunii

prevăzută de dispozițiile art. 169 din Legea nr. 85/2014, aceasta fiind de competența judecătorului sindic.

În ce privește ipoteza depășirii limitelor mandatului date de societate, instanța a apreciat, de asemenea, că aceasta nu este aplicabilă în speța de față. În acest sens, instanța a reținut că această ipoteză se referă la situația în care administratorii/reprezentanții unei societăți comerciale produc prejudicii terților prin acte/fapte care sunt detașabile de exercițiul funcțiunilor lor, acționând așadar **în afara intereselor societății**, de regulă în interes personal.

În cauză pârâții **nu** au acționat însă individual, prin disociere de funcția încredințată de pârâta (...), actele imputate prin cererea introductivă de instanță angajând în mod evident societatea, **vizând asigurarea obiectivelor urmărite prin executarea contractului nr. 902/16.07.2004**, din nici o probă administrată în cauză nereieșind că societatea pârâtă ar fi avut alte interese în legătură cu acest contract decât reprezentanții săi.

Pe de altă parte, chiar și în ipoteza în care s-ar admite scindarea răspunderii, cu analizarea separată a răspunderii civile delictuale în persoana pârâților (...) și (...), instanța a reținut că în cauză reclamanta nu a făcut dovada îndeplinirii răspunderii delictuale de drept comun în persoana acestora.

Astfel, potrivit dispozițiilor legale în vigoare la data săvârșirii presupuselor delict civile, orice faptă a omului, care cauzează altuia un prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșală s-a ocazionat, a-l repara, omul fiind responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau imprudența sa.

Astfel, condițiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie, sunt: existența unui prejudiciu, a unei fapte ilicite, a unui raport de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu și a vinovăției celui care a cauzat prejudiciul, constând în intenția, neglijența sau imprudența cu care a acționat.

În cauză, reclamanta a invocat faptul că prejudiciul produs, cuantificat la evaluarea cantității de reziduuri petroliere neexploatate în temeiul contractului încheiat cu societatea pârâtă, a fost produs de pârâții persoane fizice prin săvârșirea **faptei ilicite care a constată în interzicerea pătrunderii pe teritoriul rafinăriei (...) a autospecialelor destinate ridicării reziduurilor ce au făcut obiectul contractului**.

Cu privire la prejudiciu, reclamanta avea obligația probării quantumului acestuia, acesta susținând, astfel cum s-a arătat, că ar proveni din evaluarea cantității de reziduu petrolier neexploatată ca urmare a împiedicării executării contractului de către pârâți.

Or, în cauză s-a dispus o probă cu expertiză petrol și gaze, care însă a fost anulată de instanță, constatându-se în același timp imposibilitatea administrării unei probe de specialitate care să determine cantitatea de reziduuri ce se află pe teritoriul rafinăriei, reclamanta arătând că nu deține resurse financiare necesare în vederea achitării costului unei asemenea expertize.

Or, în contextul în care sarcina probei revine reclamantului și având în vedere că nu se putea determina prejudiciul produs decât prin efectuarea unei asemenea determinări, instanța reține că reclamanta nu a dovedit întinderea prejudiciului, neputându-se acorda ceea ce s-a solicitat cu acest titlu fără ca acest quantum să rezulte din probe administrate cu respectarea principiului contradictorialității.

Mai mult, potrivit concluziilor raportului de expertiză contabilă dispusă în cauză, acest quantum nu a putut fi stabilit nici prin raportare la documentele contabile ale societății, întrucât nu au fost întocmite de către societatea reclamantă fișe de magazie, în care să fie înscrise stocuri de deșeuri petroliere.

În ce privește fapta ilicită, în cauză au fost audiați martori, din declarațiile acestora rezultând, pe de o parte, că accesul autospecialelor reclamantei a fost restricționat pe perioada derulării operațiunilor de mentenanță efectuate în cadrul rafinăriei, iar, pe de altă parte, faptul că una dintre acestea a fost oprită pe teritoriul societății pârâte pentru o perioadă de timp, însă ulterior lăsată să plece.

Instanța a constatat că reclamanta, deși încearcă dovedirea unei situații de fapt care să implice acțiunea personală a reclamantilor și implicit să atragă răspunderea acestora față de nerespectarea contractului, invocă, de fapt, o **nerespectarea a contractului de către aceștia**,

și nu are în vedere faptul că pârâții cu funcții de conducere în cadrul societății pârâte nu au acționat în nume propriu, ci numai ca reprezentanți ai acesteia, reclamata fiind astfel în eroare cu privire la răspunderea ce se putea atrage în cauză, **fiind exclusă răspunderea civilă delictuală în contextul în care părțile aveau încheiate un contract.**

Prin urmare, nu se poate reține în cauză nici vinovăția și nici legătura de cauzalitate a faptelor imputate pârâților, care au acționat în temeiul contractului încheiat între cele două societăți, față de producerea unui prejudiciu în patrimoniul societății reclamante.

1.3. Calea de atac exercitată

Împotriva acestei sentințe a formulat apel reclamanta care a solicitat admiterea apelului și schimbarea sentinței, în sensul admiterii acțiunii, astfel cum a fost formulată.

În esență, apelanta a arătat că prin faptele lor, și anume denunțarea unilaterală a contractului și împiedicarea reclamantei de a-și desfășura activitatea și de a respecta contractul, pârâții persoane fizice, care aveau funcții de conducere (director și administrator), i-au produs un prejudiciu material cert constând în lipsirea de venituri din prelucrarea reziduurilor petroliere.

Apelul a fost înregistrat la (...) la (...).

La termenul de judecată din (...) Curtea a pus din oficiu în discuția părților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art.519 și 520 alin.1 din Legea 134/2010 republicată, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

Dacă **denunțarea unilaterală** a unui contract de către organele de conducere ale persoanei juridice (societate comercială), în ipoteza în care nici legea și nici contractul nu reglementează dreptul de denunțare unilaterală a contractului, constituie **act juridic sau fapt juridic ilicit** în sensul art.35 din Decretul nr.31/1954 ?

2. Punctul de vedere al părților cu privire la admisibilitatea sesizării și chestiunile de drept supuse dezlegării

Dintre toate părțile litigante doar apelata-reclamantă și-a exprimat punctul de vedere cu privire la admisibilitatea sesizării și chestiunile de drept supuse dezlegării.

Astfel, aceasta a arătat în esență, că nu este necesară sesizarea Î.C.C.J. având în vedere decizia nr. (...) pronunțată de (...) în care s-a arătat că singura parte din contract care nu și-a îndeplinit obligațiile contractuale a fost societatea la care pârâții ocupau funcții de conducere.

3. Punctul de vedere al completului de judecată cu privire la admisibilitatea sesizării

Curte apreciază că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru considerentele arătate în continuare.

Cauza este în curs de judecată, în apel, în ultimă instanță, în competența legală a unui complet de la curtea de apel. Referitor la sintagma „**în ultimă instanță**” din art. 519 din Codul de procedură civilă Curtea constată că aceasta se regăsește și în art. 475 din C.pr.penală. Or, practica constantă a Î.C.C.J. în materia sesizării Î.C.C.J. în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept **penal** este în sensul că instanțele de apel sunt instanțe care soluționează cauzele în ultimă instanță, chiar dacă deciziile pronunțate de curțile de apel, ca instanțe de apel, sunt supuse recursului în casație, cale extraordinară de atac similară cu recursul din procedura civilă. În opinia Curții, pentru identitate de rațiune, se impune ca aceeași interpretare și aplicare a sintagmei „în ultimă instanță” din art. 519 din Codul de procedură civilă să se facă și în materie civilă.

Soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată în apel depinde de lămurirea chestiunii de drept mai sus-arătate deoarece acesta are relevanță în ceea ce privește posibilitatea răspunderii civile delictuale a persoanelor din conducerea unei societăți comerciale prin raportare și la dispozițiile art. 35 din Decretul nr. 31/1954.

Pentru aceste considerente, Curtea, în temeiul art. 519 și urm. din Cod procedură civilă, republicat, va sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept mai sus-arătate.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII**

DISPUNE:

În temeiul art.519 și 520 alin.1 din Legea 134/2010 republicată, sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

Dacă denunțarea unilaterală a unui contract de către organele de conducere ale persoanei juridice (societate comercială), în ipoteza în care nici legea și nicontractul nu reglementează dreptul de denunțare unilaterală a contractului constituie act juridic sau fapt juridic ilicit în sensul art.35 din Decretul nr.31/1954?

În temeiul art.520 alin.2 din Legea 134/2010 republicată, suspendă judecata apelului până la pronunțarea, în speță, de către Înalta Curte de Casație și Justiție a hotărârii prealabile.

Fără cale de atac.

Pronunțată în ședință publică azi, 25 Iunie 2018.

Președinte,

(...)

Judecător,

(...)

Grefier,

(...)